Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (virspalāta)

2019. gada 12. novembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēji – Direktīva 2013/33/ES – 20. panta 4. un 5. punkts – Nopietni izmitināšanas centru noteikumu pārkāpumi vai īpaši vardarbīga uzvedība – Dalībvalstu tiesību noteikt piemērojamās sankcijas apjoms – Nepilngadīgais bez pavadības – Uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšana vai atteikšana

Lietā C-233/18

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *arbeidshof te Brussel* (Briseles Darba un sociālo lietu apelācijas tiesa, Beļģija) iesniedza ar lēmumu, kas pieņemts 2018. gada 22. martā un kas Tiesā reģistrēts 2018. gada 29. martā, tiesvedībā

Zubair Haqbin

pret

Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers,

TIESA (virspalāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs K. Lēnartss [*K. Lenaerts*], priekšsēdētāja vietniece R. Silva de Lapuerta [*R. Silva de Lapuerta*], palātu priekšsēdētāji Ž. K. Bonišo [*J.-C. Bonichot*], M. Vilars [*M. Vilaras*] (referents), M. Safjans [*M. Safjan*] un S. Rodins [*S. Rodin*], tiesneši L. Bejs Larsens [*L. Bay Larsen*], T. fon Danvics [*T. von Danwitz*], K. Toadere [*C. Toader*], D. Švābi [*D. Šváby*], F. Biltšens [*F. Biltgen*], K. Jirimēe [*K. Jürimäe*] un K. Likurgs [*C. Lycourgos*],

ģenerāladvokāts: M. Kamposs Sančess-Bordona [*M. Campos Sánchez-Bordona*],

sekretārs: M. A. Godisārs [*M.-A. Gaudissart*], sekretāra palīgs,

ņemot vērā rakstveida procesu un 2019. gada 11. marta tiesas sēdi,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

– *Z. Haqbin* vārdā – *B. Dhont* un *K. Verstrepen*, *advocaten*,

– Beļģijas valdības vārdā – *C. Van Lul* un *C. Pochet*, kā arī *P. Cottin*, pārstāvji, kuriem palīdz *S. Ishaque* un *A. Detheux*, *advocaten*,

– Ungārijas valdības vārdā – *M. Z. Fehér* un *G. Koós*, kā arī *M. M. Tátrai*, pārstāvji,

– Nīderlandes valdības vārdā – *M. K. Bulterman* un *P. Huurnink*, pārstāves,

* Tiesvedības valoda – holandiešu.

– Apvienotās Karalistes valdības vārdā – *R. Fadoju*, pārstāve, kurai palīdz *D. Blundell*, *barrister*,

– Eiropas Komisijas vārdā – *M. Condou-Durande* un *G. Wils*, pārstāvji,

noklausījusies ģenerāladvokāta secinājumus 2019. gada 6. jūnija tiesas sēdē,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/33/ES (2013. gada 26. jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai (OV 2013, L 180, 96. lpp.), 20. panta interpretāciju.

2 Šis lūgums ir iesniegts saistībā ar tiesvedību starp *Zubair Haqbin* un *Federaal Agentschap voor de opvang van asielzoekers* (Federālā patvēruma meklētāju uzņemšanas aģentūra, Beļģija) (turpmāk tekstā – "*Fedasil*"), kuras pamatā ir *Z. Haqbin* pret *Fedasil* celtā prasība par zaudējumu atlīdzību sakarā ar diviem pēdējās minētās lēmumiem, ar kuriem viņš uz laiku ir izslēgts no uzņemšanas materiālo nosacījumu izmantošanas.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Direktīva 2013/33

3 Saskaņā ar Direktīvas 2013/33 32. pantu ar šo direktīvu attiecībā uz dalībvalstīm, kam tā ir saistoša, ir atcelta un aizstāta Padomes Direktīva 2003/9/EK (2003. gada 27. janvāris), ar ko nosaka obligātos standartus patvēruma meklētāju uzņemšanai [dalībvalstīs] (OV 2003, L 31, 18. lpp.).

4 Direktīvas 2013/33 7., 25. un 35. apsvērums ir izteikti šādā redakcijā:

"(7) Ņemot vērā pirmā posma instrumentu īstenošanas novērtējumu rezultātus, šajā posmā ir lietderīgi apstiprināt principus, kas ir pamatā Direktīvai [2003/9], lai starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzējiem ("pieteikuma iesniedzēji") nodrošinātu uzlabotus uzņemšanas nosacījumus.

[..]

(25) Uzņemšanas sistēmas ļaunprātīgas izmantošanas iespējas jāierobežo, nosakot apstākļus, kuros uzņemšanas materiālos nosacījumus pieteikuma iesniedzējiem var pasliktināt vai atteikt, vienlaikus nodrošinot cilvēka cienīgu dzīves līmeni visiem pieteikuma iesniedzējiem.

[..]

(35) Šī direktīva respektē pamattiesības un ievēro principus, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā. Šī direktīva īpaši cenšas pilnībā respektēt cilvēka cieņu un veicināt [Pamattiesību] hartas 1., 4., 6., 7., 18., 21., 24. un 47. panta piemērošanu, un tā ir attiecīgi jāīsteno."

5 Saskaņā ar Direktīvas 2013/33 1. pantu tās mērķis ir noteikt standartus pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai dalībvalstīs.

6 Šīs direktīvas 2. pantā "Definīcijas" ir noteikts:

"Šajā direktīvā ir šādas definīcijas:

[..]

d) "nepilngadīgais" ir trešās valsts valstspiederīgais vai bezvalstnieks, kas jaunāks par 18 gadiem;

e) "nepilngadīgais bez pavadības" ir nepilngadīgais, kas ieradies dalībvalstu teritorijā bez tādu pieaugušo pavadības, kuri ir par viņu atbildīgi saskaņā ar attiecīgās dalībvalsts tiesību aktiem vai praksi, kamēr šāda persona nav par viņu uzņēmusies aizgādību; tas ietver nepilngadīgo, kas palicis bez pavadības pēc ierašanās dalībvalstīs;

f) "uzņemšanas nosacījumi" ir pasākumu kopums, ko dalībvalstis garantē pieteikuma iesniedzējiem saskaņā ar šo direktīvu;

g) "uzņemšanas materiālie nosacījumi" ir uzņemšanas nosacījumi, kas ietver mājokli, pārtiku un apģērbu, kurus nodrošina natūrā vai kā finansiālus pabalstus vai talonus, vai kā šo trīs iespēju kombināciju, un dienasnaudu;

[..]

i) "izmitināšanas centrs" ir vieta, kura ir izmantota kā kopīgs mājoklis pieteikuma iesniedzējiem;

[..]."

7 Direktīvas 2013/33 8. panta "Aizturēšana" 3. punktā ir paredzēts:

"Pieteikuma iesniedzēju var aizturēt tikai:

[..].

e) ja tas nepieciešams valsts drošībai vai sabiedriskajai kārtībai;

[..]."

8 Šīs direktīvas 14. pantā "Nepilngadīgo skološana un izglītošana" ir noteikts:

"1. Dalībvalstis garantē pieteikuma iesniedzēju nepilngadīgajiem bērniem vai nepilngadīgiem pieteikuma iesniedzējiem izglītības iespējas, ievērojot līdzīgus nosacījumus kā saviem valstspiederīgajiem, kamēr viņi vai viņu vecāki faktiski nav izraidīti. Šādu izglītību var nodrošināt izmitināšanas centros.

Attiecīgā dalībvalsts var paredzēt, ka šādas izglītības iespēja jāattiecina tikai uz valsts izglītības sistēmu.

Dalībvalstis neliedz iespēju iegūt vidējo izglītību tikai tā iemesla dēļ, ka nepilngadīgais kļuvis pilngadīgs.

2. Iespēju izglītoties neatliek ilgāk par trim mēnešiem pēc datuma, kad nepilngadīgais iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu vai tas ir iesniegts viņa vārdā.

Nepilngadīgajiem nodrošina sagatavošanas nodarbības, tostarp valodas nodarbības, ja tas ir vajadzīgs, lai veicinātu viņu piekļuvi izglītības sistēmai un piedalīšanos tajā, kā noteikts 1. punktā.

3. Ja 1. punktā noteiktās izglītības iespējas nav iespējams nodrošināt nepilngadīgā īpašās situācijas dēļ, attiecīgā dalībvalsts piedāvā citas izglītības iespējas saskaņā ar saviem valsts tiesību aktiem un praksi."

9 Direktīvas 2013/33 17. panta "Vispārīgie uzņemšanas materiālie nosacījumi un veselības aprūpe" 1.–4. punktā ir paredzēts:

"1. Dalībvalstis nodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem, sagatavojot starptautiskās aizsardzības pieteikumus, ir pieejami materiālie uzņemšanas nosacījumi.

2. Dalībvalstis nodrošina, ka uzņemšanas materiālie nosacījumi sniedz pieteikuma iesniedzējiem atbilstošu dzīves līmeni, kas nodrošina viņu uzturēšanos un aizsargā viņu fizisko un garīgo veselību.

Dalībvalstis nodrošina, ka mazāk aizsargātām personām saskaņā ar 21. pantu, kā arī attiecībā uz minēto personu situāciju, kuras ir aizturētas, ir nodrošināts nepieciešamais dzīves līmenis īpašajā situācijā.

3. Dalībvalstis var nodrošināt visus vai daļu no uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem un veselības aprūpi ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējiem pašiem nav pietiekamu līdzekļu, lai nodrošinātu savam veselības stāvoklim atbilstošu dzīves līmeni un savu uzturēšanos.

4. Dalībvalstis var prasīt pieteikuma iesniedzējiem apmaksāt vai daļēji apmaksāt šajā direktīvā noteikto materiālo uzņemšanas nosacījumu un veselības aprūpes izmaksas saskaņā ar 3. punkta noteikumiem, ja pieteikuma iesniedzējiem ir pietiekami līdzekļi, piemēram, ja viņi zināmu laiku ir strādājuši.

Ja atklājas, ka pieteikuma iesniedzējam laikā, kad tika nodrošinātas minētās pamatvajadzības, ir bijuši pietiekami līdzekļi, lai apmaksātu uzņemšanas materiālo nosacījumu un veselības aprūpes izmaksas, dalībvalstis var prasīt, lai pieteikuma iesniedzējs tās atmaksā."

10 Šīs direktīvas 18. pants ir "Uzņemšanas materiālo nosacījumu veidi", un tā 1. punktā ir noteikts:

"1. Ja mājokli nodrošina natūrā, tam jābūt vienā no turpmāk minētajiem veidiem vai to kombinācijām:

a) telpas, ko izmanto pieteikuma iesniedzēju izmitināšanai, izskatot starptautiskās aizsardzības pieteikumus, kas sagatavoti pie robežas vai tranzīta zonās;

b) izmitināšanas centri, kas garantē atbilstošu dzīves līmeni;

c) privātmājas, dzīvokļi, viesnīcas vai citas telpas, kas pielāgotas pieteikuma iesniedzēju izmitināšanai."

11 Direktīvas 2013/33 20. pants, kas ir tās III nodaļas vienīgā norma, ir "Uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšana vai atteikšana". Šis pants ir izteikts šādā redakcijā:

"1. Dalībvalstis var pasliktināt vai – ārkārtas un pienācīgi pamatotos gadījumos – atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja pieteikuma iesniedzējs:

a) atstāj dzīvesvietu, ko viņam noteikusi kompetentā iestāde, par to nepaziņojot šādai iestādei vai, ja tas ir prasīts, bez atļaujas; vai

b) nepilda pienākumus par deklarēšanu vai informācijas sniegšanu vai saprātīgā termiņā, kas noteikts attiecīgās valsts tiesību aktos, neierodas uz personīgām intervijām attiecībā uz patvēruma procedūru; vai

c) ir iesniedzis turpmāku pieteikumu, kā definēts [Eiropas Parlamenta un Padomes] Direktīvas 2013/32/ES [(2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.)] 2. panta q) punktā.

Saistībā ar a) un b) gadījumu, kad pieteikuma iesniedzējs atrasts vai pats brīvprātīgi piesakās kompetentajai iestādei, pieņem attiecīgi pamatotu lēmumu par dažu vai visu atteikto vai pasliktināto uzņemšanas materiālo nosacījumu atjaunošanu, ņemot vērā pazušanas iemeslus.

2. Dalībvalstis var arī pasliktināt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja tās var konstatēt, ka pieteikuma iesniedzējs bez pamatota iemesla nav iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu praktiski iespējami īsākajā laikā pēc ierašanās attiecīgajā dalībvalstī.

3. Dalībvalstis var pasliktināt vai atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja pieteikuma iesniedzējs ir slēpis finansiālus līdzekļus un tādēļ nelikumīgi saņēmis pabalstu saistībā ar uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem.

4. Dalībvalstis var noteikt sankcijas par nopietniem izmitināšanas centru noteikumu pārkāpumiem, kā arī par [īpaši] vardarbīgu uzvedību.

5. Lēmumus par uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšanu vai atteikšanu vai šā panta 1., 2., 3. un 4. punktā noteiktajām sankcijām pieņem individuāli, objektīvi un taisnīgi, paskaidrojot iemeslus. Lēmumu pamatā ir attiecīgās personas īpašā situācija, jo sevišķi attiecībā uz 21. pantā noteiktajām personām, ņemot vērā proporcionalitātes principu. Dalībvalstis jebkurā gadījumā nodrošina medicīnisko palīdzību saskaņā ar 19. pantu un nodrošina cilvēka cienīgu dzīves līmeni visiem pieteikuma iesniedzējiem.

6. Dalībvalstis nodrošina, lai uzņemšanas materiālos nosacījumus nepasliktina vai neatteic līdz lēmuma pieņemšanai saskaņā ar 5. punktu."

12 Direktīvas 2013/33 21. pantā "Vispārīgs princips" ir paredzēts, ka dalībvalstis savos valsts tiesību aktos, ar kuriem īsteno šo direktīvu, ņem vērā mazāk aizsargātu personu, tostarp nepilngadīgo un nepilngadīgo bez pavadības, īpašās vajadzības.

13 Minētās direktīvas 22. panta "Mazāk aizsargātu personu īpašo uzņemšanas vajadzību izvērtējums" 1. punkta trešajā daļā un 3. punktā ir noteikts:

"1. [..]

Dalībvalstis nodrošina, ka atbalstā, ko sniedz pieteikuma iesniedzējiem ar īpašām uzņemšanas vajadzībām saskaņā ar šo direktīvu, viņu īpašās uzņemšanas vajadzības tiek ņemtas vērā visu laiku, kamēr ilgst patvēruma procedūra, un nodrošina viņu situācijas atbilstošu pārraudzību.

[..]

3. Tikai mazāk aizsargātas personas saskaņā ar 21. pantu var uzskatīt par personām ar īpašām uzņemšanas vajadzībām, un tādēļ tās var saņemt īpašu atbalstu, kas paredzēts šajā direktīvā."

14 Direktīvas 2013/33 23. pantā, kas attiecas uz nepilngadīgajiem, ir noteikts:

"1. Īstenojot šīs direktīvas noteikumus attiecībā uz nepilngadīgajiem, dalībvalstis pirmām kārtām ņem vērā bērna intereses. [..]

2. Izvērtējot bērna intereses, dalībvalstis īpaši ņem vērā šādus faktorus:

[..]

b) nepilngadīgā labklājību un sociālo attīstību, īpaši ņemot vērā nepilngadīgā izcelsmi;

c) drošuma un drošības apsvērumus, jo īpaši, ja iespējams, ka nepilngadīgais ir cilvēku tirdzniecības upuris;

[..].”

15 Šīs direktīvas 24. panta, kas attiecas uz nepilngadīgajiem bez pavadības, 2. punktā ir paredzēts:

“Nepilngadīgos bez pavadības, kas sagatavo starptautiskās aizsardzības pieteikumu, no brīža, kad viņi uzņemti teritorijā, līdz brīdim, kad viņiem jāatstāj dalībvalsts teritorija, kurā sagatavots starptautiskās aizsardzības pieteikums vai kur to izskata, izmitina:

[..].

c) izmitināšanas centros, kur ir īpaši apstākļi nepilngadīgajiem;

d) citās izmitināšanas vietās, kas piemērotas nepilngadīgajiem.

[..].”

Direktīva 2013/32

16 Direktīvas 2013/32 2. panta q) punktā “turpmāks pieteikums” ir definēts kā starptautiskās aizsardzības pieteikums, kas ir sagatavots pēc tam, kad ir pieņemts galīgais lēmums par iepriekšēju pieteikumu, tostarp gadījumos, kad pieteikuma iesniedzējs ir tieši atsaucis savu pieteikumu, un gadījumos, kad atbildīgā iestāde ir noraidījusi pieteikumu pēc tā netiešas atsaukšanas saskaņā ar šīs direktīvas 28. panta 1. punktu.

Beļģijas tiesības

17 *Loi du 12 janvier 2007 sur l’accueil des demandeurs d’asile et de certaines autres catégories d’étrangers* [2007. gada 12. janvāra Likuma par patvēruma meklētāju un noteiktu citu kategoriju ārvalstnieku uzņemšanu] (2007. gada 7. maija *Moniteur belge*, 24027. lpp.) pamatlietai piemērojamā redakcijā (turpmāk tekstā – “Likums par uzņemšanu) 45. pantā bija paredzēts:

“Uzņemamai personai var piemērot sankciju, ja tā nopietni pārkāpj 19. pantā paredzētās normas un darbības noteikumus, ko piemēro uzņemšanas struktūrām. Izvēloties sankciju, tiek ņemts vērā pārkāpuma veids un smaguma pakāpe, kā arī konkrētie tā izdarīšanas apstākļi.

Var piemērot tikai šādas sankcijas:

[..]

7° pagaidu izslēgšana no materiālā atbalsta saņemšanas tiesībām uzņemšanas struktūrā uz laiku ne ilgāk par vienu mēnesi.

Sankcijas nosaka uzņemšanas struktūras direktors vai atbildīgā persona. 7.° punkta otrajā daļā minētā sankcija ir jāapstiprina [*Fedasil*] ģenerāldirektoram trīs darba dienu laikā no dienas, kad uzņemšanas struktūras direktors vai atbildīgā persona ir noteikusi sankciju. Ja šajā laikā apstiprināšana nav notikusi, sankcija par pagaidu izslēgšanu automātiski tiek atcelta.

Iestāde, kas ir piemērojusi sankcijas, var tās samazināt vai atcelt to piemērošanas laikā.

Lēmums par sankcijas piemērošanu tiek pieņemts objektīvi un taisnīgi, norādot pamatojumu.

Neskarot 7.° punkta otrajā daļā minēto sankciju, sankcijas piemērošanas dēļ nekādā gadījumā nevar pilnībā atteikt atbilstoši šim likumam piešķirto materiālo atbalstu un samazināt medicīnas aprūpes pieejamību. 7.° punkta otrajā daļā minētā sankcija personai, uz kuru tā attiecas, liedz iespēju izmantot jebkuru citu uzņemšanas pakalpojumu veidu, izņemot [Likuma par uzņemšanu] 24. un 25. pantā minētās medicīnas aprūpes pieejamību.

7.° punkta otrajā daļā minēto sankciju var piemērot tikai tad, ja ir noticis ļoti nopietns uzņemšanas struktūras iekšējo kārtības noteikumu pārkāpums, apdraudot uzņemšanas struktūras personālu vai citus iemītniekus vai radot būtisku risku drošībai vai sabiedriskās kārtības ievērošanai uzņemšanas struktūrā.

Persona, kurai ir noteikta pagaidu izslēgšana, pirms sankcijas piemērošanas ir jāuzklausa.

[..]"

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

18 Afganistānas pilsonis *Z. Haqbin* ieradās Beļģijā kā nepilngadīgais bez pavadības un 2015. gada 23. decembrī iesniedza starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Viņam tika iecelts aizbildnis, un viņš tika secīgi uzņemts Suņī [*Sugny*] un Brūhemas [*Broechem*] (Beļģija) uzņemšanas centros. Pēdējā minētajā centrā viņš 2016. gada 18. aprīlī piedalījās dažādas etniskās izcelsmes iemītnieku kautiņā. Policijai bija jāiesaistās, lai to izbeigtu, un tā apcietināja *Z. Haqbin*, pamatojoties uz to, ka viņš esot bijis viens no šī kautiņa kūdītājiem. Nākamajā dienā *Z. Haqbin* tika atbrīvots.

19 Ar Brūhemas uzņemšanas centra direktora 2016. gada 19. aprīļa lēmumu, kas tika apstiprināts ar *Fedasil* ģenerāldirektora 2016. gada 21. aprīļa lēmumu, *Z. Haqbin* uz piecpadsmit dienām tika izslēgts no materiālā atbalsta saņemšanas tiesībām uzņemšanas struktūrā atbilstoši Likuma par uzņemšanu 45. panta otrās daļas 7.° punktam.

20 Saskaņā ar viņa paša un viņa aizbildņa paziņojumiem *Z. Haqbin* naktis no 2016. gada 19. aprīļa līdz 21. aprīlim un no 2016. gada 24. aprīļa līdz 1. maijam pavadīja kādā parkā Briselē un citas naktis – pie draugiem vai paziņām.

21 2016. gada 25. aprīlī *Z. Haqbin* aizbildnis iesniedza *arbeidsrechtbank te Antwerpen* (Antverpenes Darba lietu tiesa, Beļģija) pieteikumu par izslēgšanas pasākuma, kas piemērots ar šī sprieduma 19. punktā minētajiem lēmumiem, apturēšanu. Šis pieteikums tika noraidīts steidzamības neesamības dēļ, jo *Z. Haqbin* nevarēja pierādīt, ka viņš ir bezpajumtnieks.

22 No 2016. gada 4. maija *Z. Haqbin* tika norīkots uz citu izmitināšanas centru.

23 *Z. Haqbin* aizbildnis iesniedza pieteikumu *Nederlandstalige arbeidsrechtbank Brussel* (Briseles Darba lietu tiesa, kurā tiesvedība noris holandiešu valodā, Beļģija), lai panāktu 2016. gada 19. un 21. aprīļa lēmumu atcelšanu un nodarītā kaitējuma atlīdzību. Ar šīs tiesas 2017. gada 21. februāra spriedumu šis pieteikums tika noraidīts kā nepamatots.

24 2017. gada 27. martā *Z. Haqbin* aizbildnis iesniedza apelācijas sūdzību par šo spriedumu iesniedzējtiesā – *arbeidshof te Brussel* (Briseles Darba un sociālo lietu apelācijas tiesa, Beļģija). No 2017. gada 11. decembra *Z. Haqbin*, kas pa šo laiku kļuva pilngadīgs, piedalījās tiesvedībā savā vārdā.

25 Iesniedzējtiesa uzskata, ka Direktīvas 2013/33 20. pants rada interpretācijas problēmu. Tā norāda, ka Eiropas Komisijā izveidotā kontaktkomiteja, lai palīdzētu dalībvalstīm transponēt Direktīvu 2013/33, 2013. gada 12. septembra sanāksmē ir paskaidrojusi, ka atbilstoši tās viedoklim šīs direktīvas 20. panta 4. punkts attiecas uz citu veidu sankcijām, nevis pasākumiem, ar kuriem tiek pasliktināta vai atteikta uzņemšanas materiālo nosacījumu izmantošana. Šī komiteja esot uzskatījusi, ka šī interpretācija izriet no minētās direktīvas 20. panta 1.–3. punktā minēto pamatu, kas attaisno uzņemšanas materiālo nosacījumu izmantošanas pasliktināšanu vai atteikšanu, izsmeļošā rakstura. Tomēr atzinumā, ko *Raad van State* (Valsts padome, Beļģija) ir izdevusi 2016. gada 6. jūlija likuma, ar ko ir izdarīti grozījumi Likumā par uzņemšanu (*Moniteur belge*, 2016. gada 5. augusts, 47647. lpp.), kas ir pieņemts, lai daļēji transponētu Direktīvu 2013/33, sagatavošanas darbu kontekstā, tā esot uzskatījusi, ka Direktīvas 2013/33 20. panta interpretācija neesot vienīgā iespējamā, ņemot vērā šī panta 4.–6. punkta redakciju un to savstarpējo saistību.

26 Iesniedzējtiesa uzskata, ka atbilde, kas ir jāsniedz uz iepriekšējā punktā izvirzīto interpretācijas jautājumu, ir nozīmīga tās izskatāmās lietas izspriešanā, jo, ja Direktīvas 2013/33 20. pants būtu jāinterpretē tādējādi, ka izslēgšana no uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem ir iespējama tikai šī panta 1.–3. punktā paredzētajos gadījumos un tā nav iespējama saistībā ar sankciju, kas ir noteikta atbilstoši šī paša panta 4. punktam, ar šo apstākli pietiktu, lai nospriestu, ka 2016. gada 19. un. 21. aprīļa lēmumi ir prettiesiski un ka *Fedasil* ir izdarījusi pārkāpumu, piemērojot tiesību aktiem neatbilstošu sankciju.

27 Turklāt iesniedzējtiesa uzskata, ka pienākuma nodrošināt visiem pieteikuma iesniedzējiem cilvēka cienīgu dzīves līmeni, kas dalībvalstīm ir noteikts saskaņā ar Direktīvas 2013/33 20. panta 5. un 6. punktu, konkrēta piemērošana arī rada jautājumus. Šajā ziņā tā it īpaši norāda, ka no šī sprieduma 25. punktā minētajiem 2016. gada 6. jūlija likuma, ar ko ir izdarīti grozījumi Likumā par uzņemšanu, sagatavošanas darbiem un it īpaši no likumprojekta pamatojuma izklāsta izriet, ka saskaņā ar kompetento ministriju viedokli Direktīvas 2013/33 mērķi var sasniegt, izmantojot pieteikuma iesniedzējiem, kas ir uz laiku vai galīgi izslēgti no uzņemšanas materiālo nosacījumu izmantošanas, pieejamo iespēju vērsties pie privātiem bezpajumtnieku aprūpes centriem, kuru saraksts tiem ir paziņots.

28 Iesniedzējtiesa uzskata, ka rodas jautājums, vai, lai nodrošinātu pieteikuma iesniedzējiem cilvēka cienīgu dzīves līmeni, par viņu uzņemšanu atbildīgajai valsts iestādei ir jāveic vajadzīgie pasākumi, lai nodrošinātu, ka patvēruma meklētājam, kurš sankcijas piemērošanas rezultātā ir ticis izslēgts no uzņemšanas materiālo nosacījumu izmantošanas, tomēr būtu cilvēka cienīgs dzīves līmenis, vai arī tā var tikai paļauties uz privāto palīdzību un tai ir jāveic darbības vien tad, ja šī pēdējā minētā attiecīgajai personai nevar nodrošināt šādu dzīves līmeni.

29 Visbeidzot, ja tiktu konstatēts, ka Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punktā minētās sankcijas var izpausties kā izslēgšana no uzņemšanas materiālo nosacījumu izmantošanas, iesniedzējtiesai rodas jautājums, vai šādas sankcijas var piemērot nepilngadīgajam, it īpaši nepilngadīgajam bez pavadības.

30 Šādos apstākļos *arbeidshof te Brussel* (Briseles Darba un sociālo lietu apelācijas tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

“1) Vai Direktīvas [2013/33] 20. panta 1.–3. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka tajos izsmeļoši ir reglamentēti gadījumi, kad var tikt pasliktināti vai atteikti uzņemšanas materiālie nosacījumi? Vai arī no [šīs direktīvas] 20. panta 4. un 5. punkta izriet, ka tiesības uz uzņemšanas materiālo nosacījumu piemērošanu var tikt arī atteiktas kā sankcija par nopietniem izmitināšanas centru noteikumu pārkāpumiem un īpaši vardarbīgu uzvedību?

2) Vai [minētās direktīvas] 20. panta 5. un 6. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka dalībvalstīm pirms lēmuma par uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšanu vai atteikšanu vai sankciju pieņemšanas saistībā ar šiem lēmumiem ir jāveic nepieciešamie pasākumi, lai nodrošinātu tiesības

uz cilvēka cienīgu dzīves līmeni izslēgšanas [no tiesību piemērošanas] laikposmā? Vai arī šīs tiesību normas var tikt ievērotas pēc lēmuma par uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšanu vai atteikšanu, pārbaudot, vai personai, attiecībā uz kuru ir ticis pieņemts lēmums, tiek nodrošināts cilvēka cienīgs dzīves līmenis, un vajadzības gadījumā šajā brīdī veicot korektīvus pasākumus?

3) Vai [šīs direktīvas] 20. panta 4., 5. un 6. punkts, lasot tos kopsakarā ar [tās] 14. un 21.–24. pantu, kā arī Pamattiesību hartas 1., 3., 4. un 24. pantu, ir jāinterpretē tādējādi, ka pasākumu vai sankciju, kas paredz pagaidu (vai galīgu) izslēgšanu no tiesībām uz uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem, var piemērot nepilngadīgajam – īpaši nepilngadīgajam bez pavadības?"

Par prejudiciālajiem jautājumiem

31 Ar saviem jautājumiem, kuri ir jāizskata kopā, iesniedzējtiesa būtībā vēlas noskaidrot, vai Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punkts ir jāinterpretē tādējādi, ka starp sankcijām, kas var tikt piemērotas pieteikuma iesniedzējam izmitināšanas centru noteikumu nopietna pārkāpuma, kā arī īpaši vardarbīgas uzvedības gadījumā, dalībvalsts var paredzēt uzņemšanas materiālo nosacījumu šīs direktīvas 2. panta f) un g) punkta izpratnē izmantošanas atteikšanu vai pasliktināšanu, un, ja atbilde ir apstiprinoša, ar kādiem nosacījumiem šāda sankcija var tikt piemērota, it īpaši, ja tā attiecas uz nepilngadīgo, konkrētāk – nepilngadīgo bez pavadības šī paša panta d) un e) punkta izpratnē.

32 Šajā ziņā ir jānorāda, kā tas izriet no Direktīvas 2013/33 2. panta f) un g) punktā ietvertajām definīcijām, ka ar izteicienu "uzņemšanas materiālie nosacījumi" tiek apzīmēti visi pasākumi, ko dalībvalstis saskaņā ar šo direktīvu veic par labu pieteikuma iesniedzējiem, ietverot mājokli, pārtiku un apģērbu, kurus nodrošina natūrā vai kā finansiālus pabalstus, vai talonus, vai kā šo trīs iespēju kombināciju, kā arī dienasnaudu.

33 Saskaņā ar Direktīvas 2013/33 17. panta 1. un 2. punktu dalībvalstīm ir jānodrošina, ka pieteikuma iesniedzējiem, sagatavojot savus starptautiskās aizsardzības pieteikumus, ir pieejami materiālie uzņemšanas nosacījumi un ka atbilstoši šiem mērķiem veiktie pasākumi nodrošina pieteikuma iesniedzējiem atbilstošu dzīves līmeni, kas garantē viņiem iztiku un aizsargā viņu fizisko un garīgo veselību.

34 Attiecībā uz "mazāk aizsargātām personām" šīs direktīvas 21. panta izpratnē, starp kurām ir tādi nepilngadīgie bez pavadības kā *Z. Haqbin* brīdī, kad viņam tika piemērota pamatlietā aplūkojamā sankcija, minētās direktīvas 17. panta 2. punkta otrajā daļā ir noteikts, ka dalībvalstīm ir jārūpējas par to, lai viņiem tiktu "nodrošināts" šāds dzīves līmenis.

35 Tomēr dalībvalstu pienākums nodrošināt, lai pieteikuma iesniedzējiem būtu pieejami uzņemšanas materiālie nosacījumi, nav absolūts. Direktīvas 2013/33 20. pantā, kas ir ietverts tās III nodaļā, kur to abu nosaukums ir "Uzņemšanas materiālo nosacījumu pasliktināšana vai atteikšana", Savienības likumdevējs ir paredzējis apstākļus, kuros var tikt pasliktināta vai atteikta šādu nosacījumu izmantošanas iespēja.

36 Kā norāda iesniedzējtiesa, šī panta pirmajos trīs punktos ir paredzēta tieša atsauce uz "uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem".

37 Šajā ziņā šīs direktīvas 20. panta 1. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var pasliktināt vai – ārkārtas un pienācīgi pamatotos gadījumos – atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja pieteikuma iesniedzējs bez atļaujas vai bez informācijas sniegšanas atstāj dzīvesvietu, ko viņam ir noteikusi attiecīgās dalībvalsts kompetentā iestāde, nepilda pienākumus par deklarēšanu vai informācijas sniegšanu vai neierodas uz personīgām intervijām attiecībā uz patvēruma procedūru, vai iesniedz "turpmāku pieteikumu" Direktīvas 2013/32 2. panta q) punkta izpratnē.

38 Direktīvas 2013/33 20. panta 2. punktā ir paredzēts, ka uzņemšanas materiālie nosacījumi var tikt pasliktināti tad, ja ir konstatēts, ka pieteikuma iesniedzējs bez pamatota iemesla nav iesniedzis starptautiskās aizsardzības pieteikumu praktiski iespējami īsākajā laikā pēc ierašanās attiecīgajā dalībvalstī.

39 Direktīvas 2013/33 20. panta 3. punktā ir noteikts, ka dalībvalstis var pasliktināt vai atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus, ja pieteikuma iesniedzējs ir slēpis finansiālus līdzekļus un tādēļ ir nelikumīgi izmantojis šos nosacījumus.

40 Savukārt Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punktā ir paredzēts, ka dalībvalstis var noteikt "sankcijas", kas ir piemērojamas par pieteikuma iesniedzēja nopietniem izmitināšanas centru noteikumu pārkāpumiem vai par viņa īpaši vardarbīgu uzvedību.

41 Tā kā Direktīvā 2013/33 nav definēts jēdziens "sankcija", kas ir minēts tostarp tās 20. panta 4. punktā, un tā kā nav precizēts pieteikuma iesniedzējam saskaņā ar šo tiesību normu piemērojamo sankciju raksturs, dalībvalstīm šo sankciju noteikšanā ir rīcības brīvība.

42 Tā kā Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punkta formulējums pats par sevi neļauj atbildēt uz iesniedzējtiesas uzdotajiem jautājumiem, kā tie ir pārformulēti šī sprieduma 31. punktā, tad, interpretējot šo tiesību normu, ir jāņem vērā tās konteksts, kā arī šīs direktīvas vispārējā struktūra un mērķis (pēc analoģijas skat. spriedumu, 2015. gada 16. jūlijs, *CHEZ Razpredelenie Bulgaria*, C-83/14, EU:C:2015:480, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).

43 Konkrēti, runājot par jautājumu, vai "sankcija" Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punkta izpratnē var attiekties uz "uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem", ir jānorāda, pirmkārt, ka pasākums, ar kuru pieteikuma iesniedzējam tiek pasliktināta vai atteikta uzņemšanas materiālo nosacījumu izmantošanas iespēja izmitināšanas centru noteikumu pārkāpuma vai īpaši vardarbīgas uzvedības dēļ, ņemot vērā tā mērķi un tā nelabvēlīgas sekas attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju, ir "sankcija" šī vārda vispārīgajā nozīmē un, otrkārt, ka šī tiesību norma ir ietverta šīs direktīvas III nodaļā, kas ir veltīta šo nosacījumu pasliktināšanai un atteikšanai. No tā izriet, ka minētajā tiesību normā paredzētās sankcijas principā var attiekties uz uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem.

44 Ir taisnība, ka dalībvalstu iespēja atkarībā no konkrētā gadījuma pasliktināt vai atteikt uzņemšanas materiālos nosacījumus ir tieši paredzēta tikai Direktīvas 2013/33 20. panta 1.–3. punktā, kuri, kā izriet no šīs direktīvas 25. apsvēruma, būtībā ir vērsti uz gadījumiem, kurus raksturo risks, ka pieteikuma iesniedzēji ļaunprātīgi izmantos ar minēto direktīvu izveidoto uzņemšanas sistēmu. Tomēr šī panta 4. punktā nav tieši izslēgts, ka sankcija var attiekties uz uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem. Turklāt, kā it īpaši norāda Komisija, ja dalībvalstīm ir iespēja veikt pasākumus, kas attiecas uz šiem nosacījumiem, lai aizsargātos pret uzņemšanas sistēmas ļaunprātīgas izmantošanas risku, tām tāpat ir jābūt šādai iespējai attiecībā uz nopietnu izmitināšanas centru noteikumu pārkāpumu vai īpaši vardarbīgu uzvedību, jo šādas darbības var traucēt sabiedrisko kārtību, kā arī apdraudēt personu un mantas drošību.

45 To ņemot vērā, ir jānorāda, ka saskaņā ar Direktīvas 2013/33 20. panta 5. punktu ikvienai sankcijai šī panta 4. punkta izpratnē ir jābūt objektīvai, taisnīgai, pamatotai un samērīgai ar pieteikuma iesniedzēja īpašo situāciju, un jebkurā gadījumā ar to ir jābūt saglabātai viņa iespējai saņemt medicīnisku palīdzību, kā arī baudīt cilvēka cienīgu dzīves līmeni.

46 It īpaši saistībā ar prasību attiecībā uz cilvēka cienīga dzīves līmeņa saglabāšanu no Direktīvas 2013/33 35. apsvēruma izriet, ka šīs direktīvas mērķis ir pilnībā respektēt cilvēka cieņu un veicināt tostarp Pamattiesību hartas 1. panta piemērošanu, un tā ir attiecīgi jāīsteno. Šajā ziņā cilvēka cieņas ievērošana šī panta izpratnē prasa, lai attiecīgā persona nebūtu ekstrēmas nabadzības situācijā, kas tai neļauj apmierināt savas viselementārākās vajadzības, tostarp tādas vajadzības kā atrast dzīvesvietu, pabarot sevi, apģērbties un nomazgāties, un kas tātad nodara kaitējumu tās fiziskajai vai

garīgajai veselībai vai rada tādu viņas situācijas lejupslīdi, kura nav saderīga ar cilvēka cieņu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2019. gada 19. marts, *Jawo*, C-163/17, EU:C:2019:218, 92. punkts un tajā minētā judikatūra).

47 Tādas sankcijas piemērošana, ar kuru, pamatojoties vienīgi uz Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punktā minēto iemeslu, tiek atteikta, pat ja tas notiek uz laiku, visu uzņemšanas materiālo nosacījumu vai to uzņemšanas materiālo nosacījumu, kas attiecas uz mājokli, pārtiku vai apģērbu, izmantošana, būtu nesaderīga ar pienākumu, kas izriet no šīs direktīvas 20. panta 5. punkta trešā teikuma, proti, nodrošināt pieteikuma iesniedzējam cilvēka cienīgu dzīves līmeni, jo ar to viņam tiktu liegta iespēja apmierināt savas viselementārākās vajadzības, kuras ir precizētas iepriekšējā punktā.

48 Turklāt ar šādu sankciju netiktu ievērota Direktīvas 2013/33 20. panta 5. punkta otrajā teikumā paredzētā samērīguma prasība, jo pat ar visbargākajām sankcijām, kuru mērķis ir krimināltiesiski sodīt par šīs direktīvas 20. panta 4. punktā minētajiem pārkāpumiem vai rīcību, pieteikuma iesniedzējam nedrīkst liegt iespēju apmierināt savas viselementārākās vajadzības.

49 Šo secinājumu neatspēko iesniedzējtiesas norādītais fakts, ka pieteikuma iesniedzējs, kurš atbilstoši sankcijai ir izslēgts no izmitināšanas centra Beļģijā, šīs sankcijas piemērošanas brīdī saņem privātu bezpajumtnieku aprūpes centru, kuri var viņu uzņemt, sarakstu. Dalībvalsts kompetentās iestādes nevar paļauties tikai uz to, ka tās nodod pieteikuma iesniedzējam, kas viņam piemērotas sankcijas rezultātā ir izslēgts no izmitināšanas centra, sarakstu ar uzņemšanas struktūrām, pie kurām viņš var vērsties, lai tur iegūtu uzņemšanas materiālos nosacījumus, kas ir līdzvērtīgi tiem, kuri viņam ir atteikti.

50 Tieši pretēji, pirmkārt, ar Direktīvas 2013/33 20. panta 5. punktā paredzēto pienākumu nodrošināt cilvēka cienīgu dzīves līmeni dalībvalstīm jau paša darbības vārda "nodrošināt" izmantošanas dēļ ir uzlikts pienākums pastāvīgi un nepārtraukti nodrošināt šādu dzīves līmeni. Otrkārt, piekļuves sniegšana tādiem uzņemšanas materiālajiem nosacījumiem, kas var nodrošināt šādu dzīves līmeni, dalībvalstu iestādēm ir jānodrošina strukturētā veidā un pašām uzņemoties atbildību, ieskaitot situācijas, kad tās vajadzības gadījumā vēršas pie privātām fiziskām vai juridiskām personām, lai tās šo iestāžu uzraudzībā īstenotu šādu pienākumu.

51 Runājot par sankciju, ar kuru, balstoties uz Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punktā minēto pamatu, tiek ierobežota uzņemšanas materiālo nosacījumu izmantošana, tostarp atteikta vai ierobežota dienasnauda, kompetentajām iestādēm jebkādos apstākļos ir jānodrošina, lai saskaņā ar šīs direktīvas 20. panta 5. punktu šāda sankcija, ņemot vērā pieteikuma iesniedzēja īpašo situāciju, kā arī visus lietas apstākļus, būtu atbilstoša samērīguma principam un neapdraudētu šī pieteikuma iesniedzēja cilvēka cieņu.

52 Vēl ir jāprecizē, ka Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punktā paredzētajos gadījumos dalībvalstis, ņemot vērā konkrētas lietas apstākļus un ja ir ievērotas šīs direktīvas 20. panta 5. punktā noteiktās prasības, var piemērot sankcijas, kuru rezultātā pieteikuma iesniedzējam netiek liegta iespēja izmantot uzņemšanas materiālos nosacījumus, tādas kā viņa ievietošana nošķirtā izmitināšanas centra daļā, ko papildina aizliegums kontaktēties ar noteiktiem centra iemītniekiem, vai viņa pārvietošana citā izmitināšanas centrā vai citā mājoklī minētās direktīvas 18. panta 1. punkta c) apakšpunkta izpratnē. Līdzīgi Direktīvas 2013/33 20. panta 4. un 5. punktā nav liekts šķērslis pieteikuma iesniedzēja aizturēšanas pasākumam saskaņā ar šīs direktīvas 8. panta 3. punkta e) apakšpunktu, ja vien ir izpildīti minētās direktīvas 8.–11. pantā paredzētie nosacījumi.

53 Visbeidzot ir jāprecizē, ka tad, ja, kā tas ir pamatlietā, pieteikuma iesniedzējs ir nepilngadīgais bez pavadības, tas ir, "mazāk aizsargāta persona" Direktīvas 2013/33 21. panta izpratnē, dalībvalstu iestādēm, piemērojot sankcijas saskaņā ar šīs direktīvas 20. panta 4. punktu, jo sevišķi, kā tas izriet no minētās direktīvas 20. panta 5. punkta otrā teikuma, ir jāņem vērā nepilngadīgā īpašā situācija, kā arī samērīguma princips.

54 Turklāt no Direktīvas 2013/33 23. panta 1. punkta izriet, ka, īstenojot šīs direktīvas noteikumus attiecībā uz nepilngadīgajiem, dalībvalstis pirmām kārtām ņem vērā bērna labākās intereses. Saskaņā ar šī 23. panta 2. punktu dalībvalstīm, novērtējot šīs labākās intereses, ir pienācīgi jāņem vērā it īpaši tādi faktori kā nepilngadīgā labklājība un sociālā attīstība, īpašu uzmanību pievēršot viņa personīgajai situācijai, kā arī drošuma un drošības apsvērumiem. Minētās direktīvas 35. apsvērumā ir arī uzsvērts, ka tās mērķis ir veicināt tostarp Pamattiesību hartas 24. panta piemērošanu un tā ir attiecīgi jāīsteno.

55 Šajā kontekstā, piemērojot sankciju atbilstoši Direktīvas 2013/33 20. panta 4. punktam, lasot kopsakarā ar šī panta 5. punktu, papildus šī sprieduma 47.–52. punktā izklāstītajiem vispārējiem apsvērumiem īpaša uzmanība jebkādos apstākļos ir jāpievērš nepilngadīgā situācijai. Turklāt šīs abas tiesību normas neliedz dalībvalsts iestādēm nolemt uzticēt attiecīgo nepilngadīgo par jauniešu aizsardzību atbildīgajiem dienestiem vai tiesību piemērošanas iestādēm.

56 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz uzdotajiem jautājumiem ir jāatbild, ka Direktīvas 2013/33 20. panta 4. un 5. punkts, lasot tos Pamattiesību hartas 1. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka starp sankcijām, kas pieteikuma iesniedzējam var tikt piemērotas izmitināšanas centru noteikumu nopietna pārkāpuma, kā arī īpaši vardarbīgas uzvedības gadījumā, dalībvalsts nedrīkst paredzēt sankciju, ko veido uzņemšanas materiālo nosacījumu šīs direktīvas 2. panta f) un g) punkta izpratnē, kuri attiecas uz mājokli, pārtiku vai apģērbu, izmantošanas atteikšana, pat ja tā tiek paredzēta tikai uz laiku, jo ar šo sankciju šim pieteikuma iesniedzējam tiktu liegta iespēja apmierināt savas viselementārākās vajadzības. Piemērojot citas sankcijas atbilstoši minētajam 20. panta 4. punktam, jebkādos apstākļos ir jāievēro šī panta 5. punktā paredzētie nosacījumi, it īpaši tie, kuri ir saistīti ar samērīguma principa un cilvēka cieņas ievērošanu. Runājot par nepilngadīgo bez pavadības, šīm sankcijām, ņemot vērā it īpaši Pamattiesību hartas 24. pantu, ir jābūt pielāgotam, lai īpaši ņemtu vērā bērna labākās intereses.

Par tiesāšanās izdevumiem

57 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība ir stadija procesā, kuru izskata iesniedzējtiesa, un tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (virspalāta) nospriež:

Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2013/33/ES (2013. gada 26. jūnijs), ar ko nosaka standartus starptautiskās aizsardzības pieteikuma iesniedzēju uzņemšanai, 20. panta 4. un 5. punkts, lasot tos Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 1. panta gaismā, ir jāinterpretē tādējādi, ka starp sankcijām, kas pieteikuma iesniedzējam var tikt piemērotas izmitināšanas centru noteikumu nopietna pārkāpuma, kā arī īpaši vardarbīgas uzvedības gadījumā, dalībvalsts nedrīkst paredzēt sankciju, ko veido uzņemšanas materiālo nosacījumu šīs direktīvas 2. panta f) un g) punkta izpratnē, kuri attiecas uz mājokli, pārtiku vai apģērbu, izmantošanas atteikšana, pat ja tā tiek paredzēta tikai uz laiku, jo ar šo sankciju šim pieteikuma iesniedzējam tiktu liegta iespēja apmierināt savas viselementārākās vajadzības. Piemērojot citas sankcijas atbilstoši minētajam 20. panta 4. punktam, jebkādos apstākļos ir jāievēro šī panta 5. punktā paredzētie nosacījumi, it īpaši tie, kuri ir saistīti ar samērīguma principa un cilvēka cieņas ievērošanu. Runājot par nepilngadīgo bez pavadības, šīm sankcijām, ņemot vērā it īpaši Pamattiesību hartas 24. pantu, ir jābūt pielāgotam, lai īpaši ņemtu vērā bērna labākās intereses.

[Paraksti]